

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ : กรณีศึกษาโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ ได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ช่วง คือ ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ช่วงที่ 2 การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผู้วิจัยจึงนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ช่วงดังนี้

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์

ช่วงที่ 2 การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการสร้างกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ในหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่แผนกตรวจสุขภาพเด็กดีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ จำนวน 50 คน โดยใช้แบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ และได้รับแบบสอบถามคืนมา จำนวน 50 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามพบว่ามีความสมบูรณ์ทุกฉบับ จึงได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์

ผลการศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ แสดงดังตารางที่ 4.1 ตารางที่ 4.2 ตารางที่ 4.3 และตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพนครสวรรค์ จำแนกตามรายด้าน

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	ด้านผู้รับบริการ (หญิงหลังคลอด).....	1.90	1.42	ปัญหาน้อย	2
2	ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล).....	1.64	1.15	ปัญหาน้อย	3
3	ด้านขั้นตอนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่...	1.98	1.20	ปัญหาน้อย	1
	รวมเฉลี่ย	1.84	1.26	ปัญหาน้อย	

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ จำแนกตามรายด้าน เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว แสดงให้เห็นว่า ปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.84$) เมื่อพิจารณาตามรายด้าน ด้านที่เป็นปัญหาอันดับสูงสุดอยู่ในระดับน้อย คือ ด้านขั้นตอนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ($\bar{X} = 1.98$) รองลงมา ได้แก่ ด้านผู้รับบริการ (หญิงหลังคลอด) อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.90$) ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.64$)

ตารางที่ 4.2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหากระบวนการส่งเสริม
การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้านผู้รับบริการ (หญิงหลังคลอด) จำแนกตามรายข้อ

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	คิดว่าน้ำนมมีน้อย ไม่พอเลี้ยง.....	2.58	1.61	ปัญหาปานกลาง	2
2	อุ้มลูกให้นมไม่ถนัด.....	2.62	1.52	ปัญหาปานกลาง	1
3	กลัวลูกหายใจไม่ออกในขณะที่ดูดนม.....	2.30	1.40	ปัญหาน้อย	3
4	เจ็บตึงแผล/ปวดมดลูกทำให้ไม่ยอมให้นมลูก....	1.98	1.25	ปัญหาน้อย	4
5	คิดว่านมผสมมีคุณค่าต่อลูกมากกว่านมตนเอง....	1.84	1.46	ปัญหาน้อย	6
6	บุคคลในครอบครัวสนับสนุนให้เลี้ยงลูกด้วยนม ผสม.....	1.28	1.01	ปัญหาน้อยที่สุด	9
7	ต้องทำงานนอกบ้านไม่สะดวกที่จะให้นมลูก.....	1.94	1.61	ปัญหาน้อย	5
8	ไม่ทราบวิธีการให้นมลูกที่ถูกต้อง.....	1.84	1.60	ปัญหาน้อย	7
9	ขาดคนช่วยเหลืองานต่าง ๆ ทำให้ไม่มีเวลาให้ นมลูก.....	1.46	1.35	ปัญหาน้อยที่สุด	8
10	สุขภาพไม่ดี ทำให้ไม่สามารถให้นมลูกได้.....	1.16	1.39	ปัญหาน้อยที่สุด	10
	รวมเฉลี่ย	1.90	1.42	ปัญหาน้อย	

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้านผู้รับบริการ (หญิงหลังคลอด) จำแนกตามรายข้อ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วแสดงให้เห็นว่า ปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้านผู้รับบริการ (หญิงหลังคลอด) มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.90$) เมื่อพิจารณารายข้อ มีปัญหาในข้อ อุ้มลูกให้นมไม่ถนัดเป็นอันดับสูงสุด อยู่ในระดับปานกลาง รองลงมา ได้แก่ คิดว่าน้ำนมมีน้อยไม่พอเลี้ยงอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.58$) ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ สุขภาพไม่ดี ทำให้ไม่สามารถให้นมลูกได้ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.16$)

ตารางที่ 4.3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) เวลาและสถานที่ จำแนกตามรายข้อ

ลำดับที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	
1	ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) พยาบาลที่สอนวิธีเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ไม่สนใจและ คอยกระตุ้นเตือนให้สนใจในเนื้อหาที่สอนทำให้ ไม่สามารถปฏิบัติได้.....	1.38	1.03	ปัญหาน้อยที่สุด	3
2	พยาบาลสอนไม่เข้าใจ ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้.....	1.20	0.64	ปัญหาน้อยที่สุด	5
3	สื่อที่ใช้สอนคือภาพพลิก รูปภาพไม่ชัดเจน มอง ไม่เห็น.....	1.24	0.69	ปัญหาน้อยที่สุด	4
4	ด้านเวลา การเตรียมความพร้อมและความรู้ของพยาบาล ผู้สอนเป็นปัญหาต่อท่าน.....	1.58	1.16	ปัญหาน้อย	1
5	จำนวนครั้งที่เข้ากลุ่มสอน 1 ครั้ง เป็นปัญหาต่อท่าน.....	1.46	1.10	ปัญหาน้อยที่สุด	2
6	พยาบาลสอนวิธีเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เวลา 19.00 - 20.00 น. เป็นปัญหาต่อท่าน.....	1.42	0.98	ปัญหาน้อยที่สุด	1
7	ด้านสถานที่ ท่านคิดว่าสถานที่สอนสุขศึกษาของแผนกหลัง คลอดไม่เป็นสัดส่วนและมีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของท่านในระดับใด.....	2.06	1.42	ปัญหาน้อย	2
8	ท่านคิดว่าสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม (ร้อนหรือ เย็นเกินไป) ขณะที่สอนสุขศึกษาของแผนกหลัง คลอดเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของท่านในระดับใด.....	2.14	1.65	ปัญหาน้อย	1
	รวมเฉลี่ย	1.64	1.15	ปัญหาน้อย	

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ในด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) เวลา และสถานที่ จำแนกตามรายชื่อ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้วแสดงให้เห็นว่า ปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) เวลาและสถานที่ มีปัญหาอยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.64$) เมื่อพิจารณารายชื่อ ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) มีปัญหาในข้อ การเตรียมความพร้อมและความรู้ของพยาบาลผู้สอนเป็นปัญหาต่อท่าน เป็นอันดับสูงสุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 1.58$) รองลงมา ได้แก่ จำนวนครั้งที่เข้ากลุ่มสอน 1 ครั้งเป็นปัญหาต่อท่าน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ พยาบาลที่สอนไม่เข้าใจทำให้ไม่สามารถปฏิบัติได้ ซึ่งอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.20$) ทางด้านเวลามีปัญหาในข้อพยาบาลสอนวิธีเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เวลา 19.00-20.00 น. เป็นปัญหาต่อท่าน อยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.42$) ด้านสถานที่มีปัญหาในเรื่องท่านคิดว่าสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม (ร้อนหรือเย็นเกินไป) ขณะที่สอนสุขศึกษาของแผนกหลังคลอดเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของท่านในระดับใด เป็นอันดับสูงสุด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$) รองลงมา ได้แก่ ท่านคิดว่าสถานที่สอนสุขศึกษาของแผนกหลังคลอดไม่เป็นสัดส่วนและมีเสียงรบกวนจากภายนอก เป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของท่านในระดับใด อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.06$)

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูก
ด้วยนมแม่ด้านขั้นตอนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	
1	ในการเรียกเข้ากลุ่ม มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของ การเข้ากลุ่ม.....	1.32	0.73	ปัญหาน้อยที่สุด	9
2	เป็นห่วงลูกขณะที่ต้องไปเข้ากลุ่มสอน.....	3.00	1.59	ปัญหาปานกลาง	2
3	กลุ่มที่ท่านเข้าสอนมีจำนวนมาก.....	1.62	0.84	ปัญหาน้อย	5
4	การที่พยาบาลกำหนดให้ท่านเข้ารับฟังวิธีการสอน การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงคนเดียว (ไม่รวมสามี และญาติ) เมื่อนำไปปฏิบัติทำให้ท่านขาดความ มั่นใจและกำลังใจในการให้นมลูกเป็นปัญหาต่อ ท่านระดับใด.....	3.76	1.59	ปัญหามาก	1
5	ขณะที่เข้ากลุ่มพยาบาลผู้สอน ไม่ให้ความสำคัญกับ ความสุขสบายของท่าน.....	1.76	1.12	ปัญหาน้อย	4
6	ขณะที่เข้ากลุ่มท่าน ไม่มีโอกาสแลกเปลี่ยนความ คิดเห็นซึ่งกันและกัน.....	1.58	1.10	ปัญหาน้อย	6
7	การเปิด โอกาสให้ซักถามปัญหาของพยาบาล ผู้สอน เป็นปัญหาต่อท่านระดับใด.....	1.40	1.10	ปัญหาน้อยที่สุด	8
8	ขณะที่พยาบาลกำลังสอนอยู่มีเสียงรบกวนจาก ภายนอกเป็นปัญหาต่อท่านในระดับใด.....	1.90	1.34	ปัญหาน้อย	3
9	การเข้ารับฟังการสอนเป็นการบังคับท่าน โดยที่ ท่านไม่เต็มใจ.....	1.50	1.42	ปัญหาน้อยที่สุด	7
	รวมเฉลี่ย	1.98	1.20	ปัญหาน้อย	

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ปัญหากระบวนการเกี่ยวกับการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ด้านขั้นตอนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จำแนกตามรายชื่อ เมื่อพิจารณารายชื่อ มีปัญหาในเรื่องการที่พยาบาลกำหนดให้ท่านเข้ารับฟังวิธีการสอนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงคนเดียว (ไม่รวมสามีและญาติ) เมื่อนำไปปฏิบัติทำให้ท่านขาดความมั่นใจและกำลังใจในการให้นมลูก เป็นปัญหาต่อท่านระดับใด อันดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$) รองลงมา ได้แก่ เป็นห่วงลูกขณะที่ต้องไปเข้ากลุ่มสอน อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ ในการเรียกเข้ากลุ่ม มีการชี้แจงวัตถุประสงค์ของการเข้ากลุ่มอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.32$)

ช่วงที่ 1 การศึกษาปัญหากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ผลการศึกษาปัญหา

ด้านผู้รับบริการ (หญิงหลังคลอด) มีปัญหาในเรื่องผู้มลูกให้นมไม่ถนัดและคิดว่าน้ำนมมีน้อยไม่พอเลี้ยง มีปัญหาในอันดับสูงสุดและรองลงมา ซึ่งปัญหา 2 ข้อนี้อยู่ในระดับปานกลาง ควรได้รับการแก้ไขในกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) เวลาและสถานที่

ด้านผู้ให้บริการ (เจ้าหน้าที่ของโรงพยาบาล) มีปัญหาในเรื่องการเตรียมความพร้อมและความรู้ของพยาบาล ผู้สอนเป็นปัญหาต่อท่าน และจำนวนครั้งที่เข้ากลุ่มสอน 1 ครั้ง เป็นปัญหาต่อท่าน มีปัญหาในอันดับสูงสุด และรองลงมา ซึ่งปัญหา 2 ข้อนี้ อยู่ในระดับน้อยและน้อยที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับน้อยมาก ดังนั้น ในกระบวนการที่ผู้วิจัยจะสร้างขึ้นจึงให้พยาบาลเป็นผู้สอนและเข้ากลุ่มสอน 1 ครั้ง มีความเหมาะสมและให้พยาบาลเป็นผู้สอนและเข้ากลุ่มสอน 1 ครั้งในกระบวนการต่อไป

ด้านเวลา มีปัญหาในเรื่องพยาบาลสอนวิธีเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เวลา 19.00-20.00 น. เป็นปัญหาในระดับน้อยที่สุด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับน้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้ในกระบวนการต่อไป

ด้านสถานที่ มีปัญหาในเรื่องสภาพอากาศที่ไม่เหมาะสม (ร้อนหรือเย็นเกินไป) ขณะที่สอนสุขศึกษาของแผนกหลังคลอดเป็นปัญหาต่อการเรียนรู้ของท่านในระดับใด เป็นอันดับสูงสุดอยู่ในระดับน้อย ซึ่งเป็นปัญหาในระดับน้อยมาก ผู้วิจัยเห็นว่าเหมาะสมที่จะใช้ในกระบวนการต่อไป

ด้านขั้นตอนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีปัญหาในเรื่องการที่พยาบาลกำหนดให้ท่านเข้ารับฟังวิธีการสอนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่เพียงคนเดียว (ไม่รวมสามีและญาติ) เมื่อนำไปปฏิบัติทำให้ท่านขาดความมั่นใจและกำลังใจในการให้นมลูก เป็นปัญหาต่อท่านระดับใด และเป็นห่วงลูกขณะที่ต้องไปเข้ากลุ่มสอน เป็นอันดับสูงสุด และรองลงมา อยู่ในระดับมากและปานกลาง ซึ่งปัญหา 2 ข้อนี้ควรได้รับการแก้ไขในกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

ช่วงที่ 2 การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

ตอนที่ 1 ผลการสร้างกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

นำปัญหาที่ได้จากการศึกษาในช่วงที่ 1 จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเทคนิคการให้คำปรึกษารายกลุ่ม มาสร้างกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดย

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- เตรียมสถานที่ ไม่มีเสียงรบกวน มิดชิด เป็นสัดส่วน บรรจุนคนได้ประมาณ 15 คน
- เตรียมอุปกรณ์ ภาพพลิกเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- นัดหมายหญิงหลังคลอดและสามี

 คลอดปกติ นัดหลังคลอด 8 ชั่วโมง

 ผ่าตัดคลอด นัดหลังผ่าตัดคลอด 24 ชั่วโมง

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

1. ให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้วยเทคนิคการให้คำปรึกษารายกลุ่ม ในเรื่อง
 - 1.1 ประโยชน์ของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 - 1.2 ความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 - 1.3 การปฏิบัติตนของแม่หลังคลอดเพื่อให้มีน้ำนมเพียงพอสำหรับลูก
 - 1.4 วิธีการให้นมลูกด้วยท่าต่าง ๆ ของหญิงหลังคลอด
 - 1.4.1 การอุ้มให้นมแม่ในท่านั่ง
 - 1.4.2 การอุ้มให้นมแม่ในท่านอน
 - 1.5 บทบาทของพ่อในการส่งเสริมเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. สาธิตท่าการอุ้มลูกเพื่อให้นมมีเพียงพอสำหรับลูก
3. แม่สาธิตย้อนกลับการอุ้มลูกเพื่อให้แม่มีน้ำนมเพียงพอ
4. อภิปรายกลุ่มในประเด็น
 - 4.1 บทบาทของพ่อที่ช่วยให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 - 4.2 ปัญหา/แนวทางแก้ไข
5. สรุป
 - 5.1 ความรู้ที่ได้รับและวิธีการแก้ไขปัญหา
 - 5.2 เสริมความมั่นใจในการปฏิบัติเพื่อให้มีน้ำนมเพียงพอ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล

1 วันก่อนกลับบ้าน

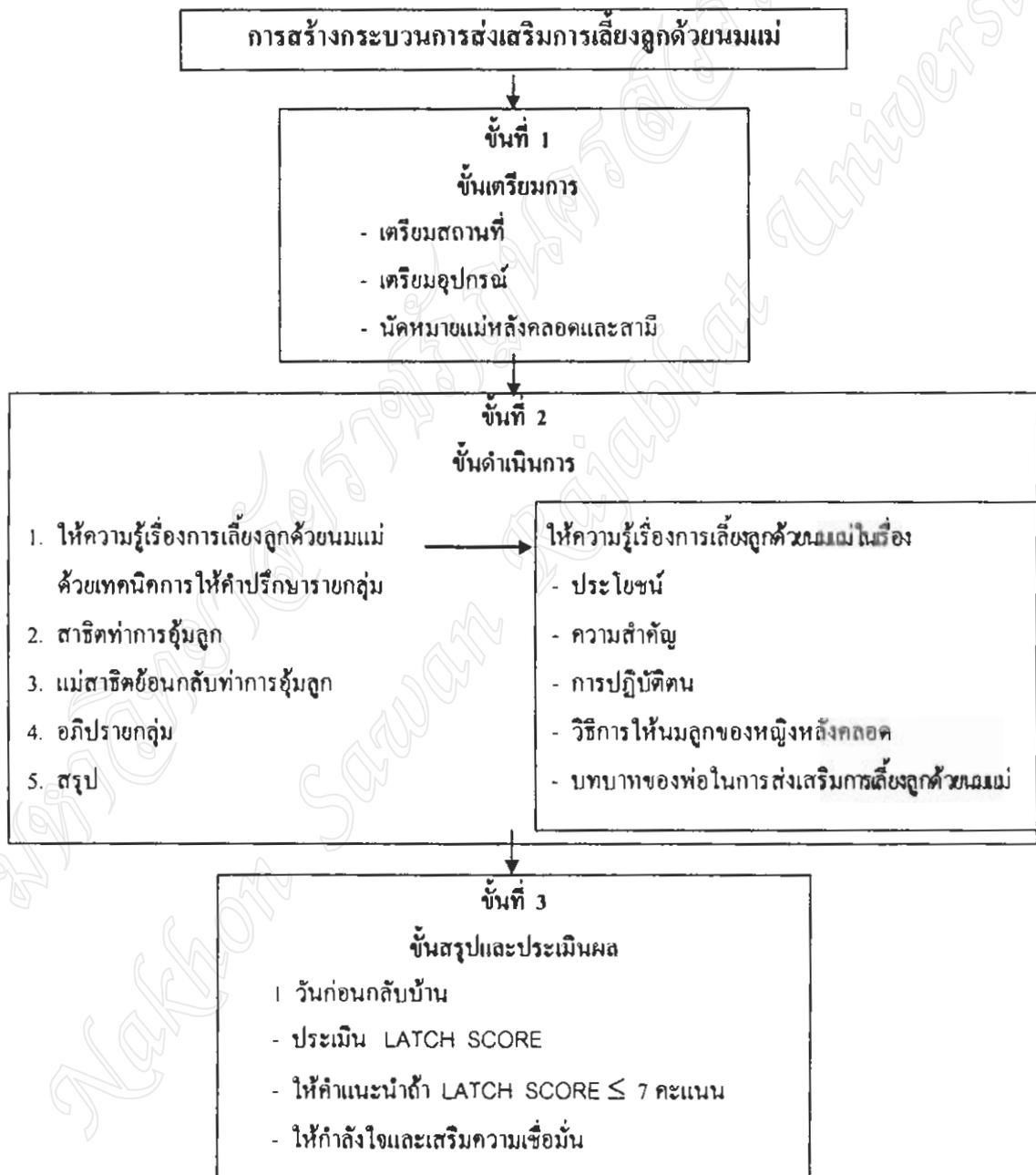
- ประเมินการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้วย LATCH SCORE เป็นรายบุคคล
- ให้คำแนะนำการปฏิบัติในกรณีที่ผลการประเมิน ≤ 7 คะแนน
- ให้กำลังใจและเสริมความเชื่อมั่นว่าต้องมีน้ำนมเพียงพอสำหรับลูกจนถึง

6 เดือน

*หมายเหตุ ขั้นที่ 2 ใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Nakhon Sawan Rajabhat University

ร่างการพัฒนาระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
นำปัญหาที่ได้จากการศึกษาในช่วงที่ 1 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและเทคนิคการให้
คำปรึกษารายกลุ่ม มาสร้างกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามภาพดังนี้

*หมายเหตุ ขั้นที่ 2 ใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที

ภาพที่ 4.1 ร่างการพัฒนาระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ฉบับร่าง 1)

ผู้วิจัยได้นำกระบวนการฉบับร่าง 1 ไปขอความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อหาการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับกระบวนการที่ร่างทั้ง 3 ขั้นตอนเช่นเดียวกัน คือ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล

โดยในขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ให้ปรับเรื่องการนัดหมายแม่หลังคลอดและสามี โดยเน้นความเป็นไปได้

จากคลอตกตินัดหลังคลอด 8 ชั่วโมงเป็นนัดหลังคลอดปกติ นัดหลังคลอดอย่างน้อย 8 ชั่วโมง

จากห้เด็กหยดนมให้ทั้งห้เด็กหยดนม 24 ชั่วโมง เป็นนัดหลังห้เด็กหยดนมอย่างน้อย 24 ชั่วโมง

ในขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ ใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที ให้เพิ่มความรู้ในเรื่อง 3ค คือ คุณเร็ว คุณบ่อย คุณถูกวิธี และวิธีบีบเก็บน้ำนม

ในขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล ให้เพิ่มการนัดหมายครั้งต่อไป

สรุปจากร่างการพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่จากฉบับร่าง 1 เป็นฉบับร่าง 2 ดังนี้

นำปัญหาที่ได้จากการศึกษาและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธี DELFI มาสร้าง
กระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดย

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ

- เตรียมสถานที่ เป็นสัดส่วน และเหมาะสมกับจำนวนผู้เข้ากลุ่ม
- เตรียมอุปกรณ์ ภาพพลิกเรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
- นัดหมายแม่หลังคลอดและสามีและ/หรือญาติ

คลอคปกติ นัดหลังคลอดอย่างน้อย 8 ชั่วโมง

ผ่าตัดคลอด นัดหลังผ่าตัดคลอดอย่างน้อย 24 ชั่วโมง

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ (ใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที)

1. ให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้วยเทคนิคการให้คำปรึกษารายกลุ่ม
 - 1.1 ประโยชน์ต่อแม่-ลูก
 - 1.2 ความสำคัญในการให้แม่-ลูกอยู่ด้วยกันตลอดเวลา
 - 1.3 การปฏิบัติตนเรื่องอาหาร การพักผ่อนและการดูแลเต้านม
 - 1.4 กระตุ้นการหลั่งน้ำนมด้วย 3ค คือ ดูดเร็ว ดูดบ่อย ดูดถูกวิธี
และการบีบเก็บน้ำนม
 - 1.5 วิธีการให้นมลูก
 - 1.6 บทบาทของพ่อที่ช่วยให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่
2. สาธิตท่าการอุ้มให้นมลูก
3. แม่ฝึกปฏิบัติการอุ้มให้นมลูก
4. อภิปรายกลุ่ม
5. สรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล (ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที)

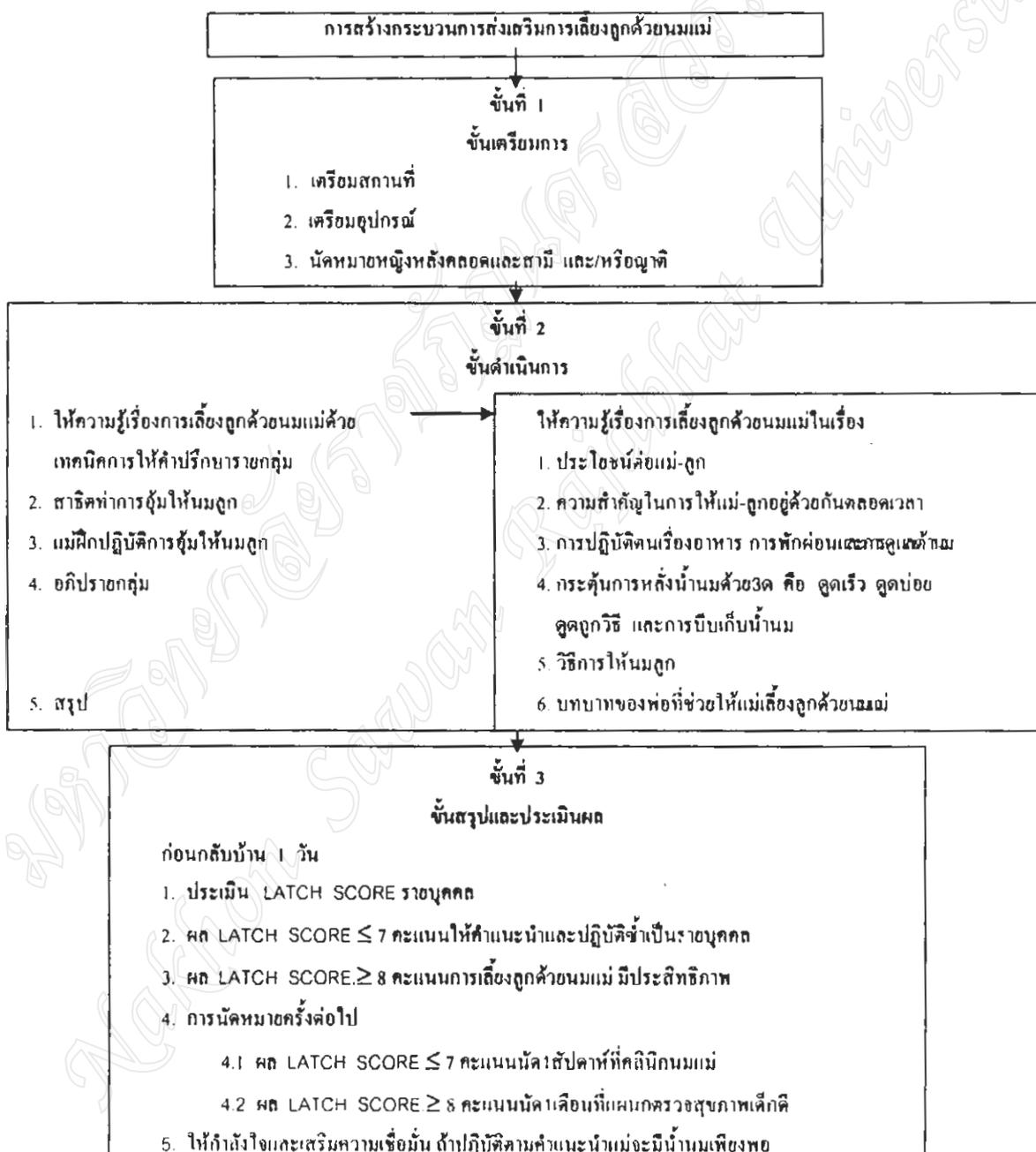
ก่อนกลับบ้าน 1 วัน

- 3.1 ประเมิน LATCH SCORE รายบุคคล
- 3.2 ผล LATCH SCORE ≤ 7 คะแนน ให้คำแนะนำและปฏิบัติซ้ำเป็นรายบุคคล
- 3.3 ผล LATCH SCORE ≥ 8 คะแนน การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่มีประสิทธิภาพ
- 3.4 การนัดหมายครั้งต่อไป

- 3.4.1 ผล LATCH SCORE ≤ 7 คะแนน นั้ด 1 สัปดาห์ที่ตตินิกนมแม่
- 3.4.2 ผล LATCH SCORE ≥ 8 คะแนน นั้ด 1 เดือนที่แทนกตรวจสุขภาพเด็กคือ
- 3.5 ให้กำลังใจและเสริมความเชื่อมั่น ถ้าปฏิบัติตามคำแนะนำ แม่จะมีน้ำนมเพียงพอ

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Nakhon Sawan Rajabhat University

การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
 นำปัญหาที่ได้จากการศึกษาและความคิดเห็นจากผู้เชี่ยวชาญด้วยวิธี DELFI มาสร้าง
 กระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ตามภาพดังนี้

*หมายเหตุ ขั้นที่ 2 ใช้เวลาไม่เกิน 30 นาที และขั้นที่ 3 ใช้เวลาไม่เกิน 15 นาที

ภาพที่ 4.2 การพัฒนากระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ฉบับร่าง 2)

กระบวนการ (ฉบับร่าง 2) มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ
- ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ
- ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล

ตอนที่ 2 ผลการประเมินผลกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

การประเมินผลกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ ประเมินผลได้จากแบบประเมินความพึงพอใจของหญิงหลังคลอด ซึ่งแสดงดังตารางที่ 4.5 และตารางที่ 4.6 แบบประเมินความพึงพอใจของพยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดซึ่งประเมินได้จากการแสดงความคิดเห็น และพฤติกรรมกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่แผนกหลังคลอด โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์

ตารางที่ 4.5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอด ที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ จำแนกตามรายชั้น

ลำดับ ที่	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1.	ชั้นที่ 1 ชั้นเตรียมการ.....	4.03	0.80	พึงพอใจมาก	3.
2	ชั้นที่ 2 ชั้นดำเนินการ.....	4.54	0.70	พึงพอใจมากที่สุด	1
3	ชั้นที่ 3 ชั้นสรุปและประเมินผล...	4.17	1.54	พึงพอใจมาก	2
	รวมเฉลี่ย	4.24	1.01	พึงพอใจมาก	

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว แสดงให้เห็นว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$) เมื่อพิจารณาตามรายชั้น พึงพอใจชั้นที่ 2 ชั้นดำเนินการ อันดับสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$) รองลงมาได้แก่ พึงพอใจชั้นที่ 3 ชั้นสรุปและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.17$) ส่วนชั้นต่ำสุด ได้แก่ ความพึงพอใจชั้นที่ 1 ชั้นเตรียมการ ซึ่งอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.03$)

ตารางที่ 4.6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริม การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอด ที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริม สุขภาพ นครสวรรค์ จำแนกตามรายชื่อ

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{x}	S.D.	แปลผล	
ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ					
1	สถานที่ที่ใช้ในการสอนสุขศึกษา.....	3.83	0.85	พึงพอใจมาก	3
2	อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนสุขศึกษา.....	3.96	0.78	พึงพอใจมาก	2
3	การนัดหมายหญิงหลังคลอดและสามีก่อน 1 วัน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ากลุ่มสอนสุขศึกษา.....	4.30	0.77	พึงพอใจมาก	1
รวมเฉลี่ย		4.03	0.80	พึงพอใจมาก	
ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ					
1	วิธีการสอนสุขศึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษา รายกลุ่ม.....	4.26	0.63	พึงพอใจมาก	6
2	ความรู้ที่ได้รับในเรื่องประโยชน์ของการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่.....	4.63	0.55	พึงพอใจมากที่สุด	4
3	ความรู้ที่ได้รับในเรื่องความสำคัญของการเลี้ยงลูก ด้วยนมแม่.....	4.66	0.58	พึงพอใจมากที่สุด	1
4	ความรู้ที่ได้รับในเรื่องการปฏิบัติตนของแม่หลัง คลอดเพื่อให้มีน้ำนมเพียงพอสำหรับลูก.....	4.63	0.69	พึงพอใจมากที่สุด	3
5	ความรู้ที่ได้รับในเรื่องวิธีการให้นมลูกของแม่หลัง คลอด (การอุ้มลูกดูคนแม่).....	4.63	0.77	พึงพอใจมากที่สุด	2
6	บทบาทของพ่อที่ช่วยให้แม่เลี้ยงลูกด้วยนมแม่.....	4.43	0.99	พึงพอใจมาก	5
รวมเฉลี่ย		4.54	0.70	พึงพอใจมากที่สุด	

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

ลำดับ	รายการ	ระดับความคิดเห็น			อันดับ
		\bar{X}	S.D.	แปลผล	
1	ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล ในขณะที่แม่หลังคลอดให้นมลูกและมีปัญหา เกิดขึ้นได้รับการดูแลและแก้ไขปัญหตามสภาพที่ เกิดขึ้น.....	4.50	1.10	พึงพอใจมาก	1
2	ก่อนกลับบ้านแม่หลังคลอดทุกคนได้รับการ ประเมินการหลังของน้ำนม.....	3.93	1.41	พึงพอใจมาก	5
3	เมื่อพบว่ายังมีปัญหาในเรื่องการหลังของน้ำนมที่ ต้องการการดูแลต่อเนื่อง นัด 1 สัปดาห์.....	4.10	1.58	พึงพอใจมาก	4
4	จากการประเมินพบว่าน้ำนมเพียงพอนัด 1 เดือน.....	4.16	1.74	พึงพอใจมาก	3
5	การให้กำลังใจและเสริมความเชื่อมั่นที่ได้รับ.....	4.16	1.87	พึงพอใจมาก	2
	รวมเฉลี่ย	4.17	1.54	พึงพอใจมาก	

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มารับบริการที่โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ จำแนกตามรายชื่อ ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว แสดงให้เห็นว่า มีความพึงพอใจในระดับมาก เมื่อพิจารณารายชื่อ มีความพึงพอใจการนัดหมายหญิงหลังคลอดและสามีก่อน 1 วัน เป็นการเตรียมความพร้อมก่อนเข้ากลุ่มสอนสุขศึกษา อันดับสูงสุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา ได้แก่ อุปกรณ์ที่ใช้ในการสอนสุขศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ สถานที่ที่ใช้ในการสอนสุขศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.83$) ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ เมื่อพิจารณาโดยรวมแล้ว แสดงให้เห็นว่า มีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณารายชื่อ มีความพึงพอใจในความรู้ที่ได้รับในเรื่องความสำคัญของการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ อันดับสูงสุด อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.66$) รองลงมา ได้แก่ ความรู้ที่ได้รับในเรื่องวิธีการให้นมลูกของแม่หลังคลอด (การอุ้มลูกคลุมนมแม่) ($\bar{X} = 4.63$) ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ วิธีการสอนสุขศึกษาใช้เทคนิคการให้คำปรึกษารายกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.26$) ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล มีความพึงพอใจในขณะที่แม่หลังคลอดให้นมลูกและมีปัญหาเกิดขึ้นได้รับการดูแลและแก้ไขปัญหตาม

สภาพที่เกิดขึ้น อันดับสูงสุดอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.50$) รองลงมา ได้แก่ การให้กำลังใจและ
เสริมความเชื่อมั่นที่ได้รับ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) ส่วนอันดับต่ำสุด ได้แก่ ก่อนกลับบ้านแม่
หลังคลอดทุกคนได้รับการประเมินการหลังของน้ำนม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$)

มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
Nakhon Sawan Rajabhat University

ผลการประเมินความพึงพอใจต่อการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่
ของพยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดด้วยการแสดงความคิดเห็น มี 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ในด้านการเตรียมสถานที่ เตรียมอุปกรณ์ และนัดหมายหญิงหลัง
คลอดและสามีและ/หรือญาติ

พยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดทั้ง 11 คน แสดงความคิดเห็นว่า เหมาะสมแล้วที่จะ
นำมาใช้ในโรงพยาบาลโดยไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะใดๆ

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้วยเทคนิคการให้คำปรึกษารายกลุ่ม
- 2.2 สาธิตทำการอุ้มให้นมลูก
- 2.3 แม่ฝึกปฏิบัติการให้นมลูก
- 2.4 อภิปรายกลุ่ม
- 2.5 สรุป

พยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดทั้ง 11 คน แสดงความคิดเห็นว่า เหมาะสมแล้วที่จะ
นำมาใช้ในโรงพยาบาลโดยไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะใดๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล

- 3.1 ประเมิน LATCH SCORE รายบุคคล
- 3.2 ผล LATCH SCORE ≤ 7 คะแนนให้คำแนะนำและปฏิบัติซ้ำเป็นรายบุคคล
- 3.3 ผล LATCH SCORE ≥ 8 คะแนนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีประสิทธิภาพ
- 3.4 การนัดหมายครั้งต่อไป
- 3.5 ให้กำลังใจและเสริมความเชื่อมั่น ถ้าปฏิบัติตามคำแนะนำ แม่จะมีน้ำนมเพียงพอ

สำหรับลูก

พยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดทั้ง 11 คน แสดงความคิดเห็นว่า เหมาะสมแล้วที่จะ
นำมาใช้ในโรงพยาบาลโดยไม่ได้ให้ข้อเสนอแนะใดๆ

สรุปได้ว่า พยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดมีความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริม
การเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จากการแสดงความคิดเห็นว่า เหมาะสมสามารถนำไปใช้ใน
การปฏิบัติงานได้ โดยไม่มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในทุกขั้นตอน

สรุปการทดลองใช้กระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ฉบับร่าง 2)

การทดลองใช้กระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ (ฉบับร่าง 2) มีขั้นตอนการดำเนินงาน 3 ขั้นตอน คือ

ขั้นที่ 1 ขั้นเตรียมการ ในด้านการเตรียมสถานที่ เตรียมอุปกรณ์ และนัดหมายหญิงหลังคลอดและสามีและ/หรือญาติ

ขั้นที่ 2 ขั้นดำเนินการ

- 2.1 ให้ความรู้เรื่องการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ด้วยเทคนิคการให้คำปรึกษารายกลุ่ม
- 2.2 สาธิตทำการอุ้มให้นมลูก
- 2.3 แม่ฝึกปฏิบัติการอุ้มให้นมลูก
- 2.4 อภิปรายกลุ่ม
- 2.5 สรุป

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุปและประเมินผล

- 3.1 ประเมิน LATCH SCORE รายบุคคล
- 3.2 ผล LATCH SCORE ≤ 7 คะแนนให้คำแนะนำและปฏิบัติซ้ำเป็นรายบุคคล
- 3.3 ผล LATCH SCORE ≥ 8 คะแนนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ มีประสิทธิภาพ
- 3.4 การนัดหมายครั้งต่อไป
- 3.5 ให้กำลังใจและเสริมความเชื่อมั่น ถ้าปฏิบัติตามคำแนะนำ แม่จะมีน้ำนมเพียงพอ

สำหรับลูก

ซึ่งการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนดังกล่าวมีผลทำให้หญิงหลังคลอดมีความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ทั้ง 3 ขั้นตอนในระดับพึงพอใจมากที่สุดและพึงพอใจมาก อยู่ในอันดับมากที่สุด และรองลงมา ส่วนพยาบาลประจำการแผนกหลังคลอด มีความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ จากการแสดงความคิดเห็นว่าเหมาะสมสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ โดยไม่มีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงในทุกขั้นตอน

พฤติกรรมการณ์เลี้ยงลูกด้วยนมแม่ของหญิงหลังคลอดที่มาใช้บริการที่แผนกหลังคลอด
โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์

ใช้แบบประเมินการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่โดยวิธี LATCH ดังแสดงในตารางที่ 4.7 และ
ตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.7 แสดงจำนวนและร้อยละของการประเมินการให้นมแม่โดยวิธี LATCH ในขั้นที่ 1
ขั้นเตรียมการ

การปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
LATCH SCORE \leq 7 คะแนน.....	25	83.33
LATCH SCORE \geq 8 คะแนน.....	5	6.67

จากตารางที่ 4.7 พบว่า การประเมินการให้นมแม่โดยวิธี LATCH ในขั้นที่ 1 ขั้น
เตรียมการยังปฏิบัติไม่ถูกต้องร้อยละ 83.33

ตารางที่ 4.8 แสดงจำนวนและร้อยละของการประเมินการให้นมแม่โดยวิธี LATCH ในขั้นที่ 3
ขั้นสรุปและประเมินผล

การปฏิบัติ	จำนวน	ร้อยละ
LATCH SCORE \leq 7 คะแนน.....	1	3.33
LATCH SCORE \geq 8 คะแนน.....	29	96.67

จากตารางที่ 4.8 พบว่า การประเมินการให้นมแม่โดยวิธี LATCH ในขั้นที่ 3 ขั้นสรุป
และประเมินผล มีการปฏิบัติได้ถูกต้องร้อยละ 96.67

สำหรับที่เหลือยังปฏิบัติไม่ถูกต้องร้อยละ 3.33 นั้น ผู้วิจัยได้ให้คำแนะนำและปฏิบัติซ้ำ
เป็นรายบุคคลจนกระทั่งได้ LATCH SCORE \geq 8 คะแนน จึงจำหน่ายผู้รับบริการ (หญิงหลัง
คลอด) กลับบ้าน

สรุปผลการประเมินผลกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

สรุปได้ว่า หญิงหลังคลอดมีความพึงพอใจต่อกระบวนการส่งเสริมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ และพยาบาลประจำการแผนกหลังคลอดมีความคิดเห็นว่า เหมาะสมสามารถนำไปใช้กับหญิงหลังคลอดในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพ นครสวรรค์ และกระบวนการนี้สามารถนำมาใช้ปรับพฤติกรรมการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่ได้อย่างถูกต้อง